

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. B.**, zastoupeného Mgr. Evou Kantoříkovou, advokátkou, se sídlem Šumavská 35, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2008, č. j. OAM - 387/LE - PA03 - PA03 - 2008, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 14. 7. 2009, č. j. 56 Az 120/2008 - 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

Krajský soud v Brně zamítl v záhlaví uvedeným usnesením návrh žalobce (dále „stěžovatele“) na ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti proti rozsudku, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 7. 2008, č. j. OAM - 387/LE - PA03 - PA03 - 2008.

Při posuzování předpokladů stěžovatele pro ustanovení zástupce krajský soud vyšel z toho, že podle § 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), musí být splněny dvě podmínky, a to jednak předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a jednak potřeba ochrany práv účastníka řízení. Osvobozen od poplatků může

být dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh nemůže být zjevně úspěšný, žádost zamítne. Nezbytným předpokladem pro posouzení žádosti je řádně a pravdivě vyplněné potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro ustanovení zástupce, neboť žadatel je povinen soudu prokázat dostatečnost svých prostředků. Soud zaslal stěžovateli výzvu k doložení osobních a majetkových poměrů, která byla stěžovateli doručena fikcí dle § 50c odst. 4 o. s. ř. dne 26. 6. 2009. Ve stanovené lhůtě však stěžovatel na výzvu nereagoval. Stěžovatel tak nedoložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a soud jeho žádost o ustanovení advokáta zamítl.

Proti tomuto usnesení podal stěžovatel prostřednictvím své zplnomocněné zástupkyně kasační stížnost, kterou se domáhá jeho zrušení a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Z obsahu kasační stížnosti plyne, že stěžovatel uplatňuje stížní důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Stěžovatel především namítá, že krajský soud nesprávně posoudil otázku fikce doručení výzvy a formuláře o osobních a majetkových poměrech, když se stěžovatel na adrese, na kterou mu bylo doručováno fikcí, v té době nezdržoval. (Poznámka soudu: k tomuto tvrzení stěžovatel v kasační stížnosti blíže nic neuvádí.) Stěžovatel se dále domnívá, že jeho osobní a majetkové poměry vyplývaly ze spisu a z žádosti o ustanovení zástupce, když ve správním řízení bylo tvrzeno, že stěžovatel je nemajetný, nemá žádné úspory, nevlastní žádný nemovitý a hodnotnější movitý majetek. V současné době má stěžovatel zástupce, odměnu však dosud neuhradil - nemá k tomu finanční prostředky. V budoucnu by pak muselo být - v případě nehrazení ceny za právní služby - zastupování advokátkou ukončeno. V závěru stěžovatel navrhuje, aby bylo usnesení zrušeno a věc vrácena k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně po podání kasační stížnosti postupoval ve smyslu § 108 odst. 1 s. ř. s. a předložil kasační stížnost s příslušnými spisy Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené usnesení vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatel je zastoupen advokátkou.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud po posouzení věci dospěl k závěru, že Krajský soud v Brně žádosti o osvobození od poplatků po právu nevyhověl. Nejprve k otázce (v kasační stížnosti zpochybněného) doručování výzvy soudu a formuláře Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech (dále též „Potvrzení“): V kasační stížnosti a žádosti o ustanovení advokáta stěžovatel uvedl jako adresu svého pobytu H. 2, N. Cizinecká policie tuto adresu na dotaz Krajského soudu v Brně v průběhu odstraňování vad kasační stížnosti sdělením z 9. června 2009 potvrdila. Sdělení navíc obsahuje i upřesnění, že se jmenovaný má dle sdělení vlastnice objektu na uvedené adrese skutečně zdržovat (podle údajů ve sdělení pravděpodobně došlo k návštěvě policie na místě). Při doručování výzvy a

formuláře Potvrzení soudem na konci června a na počátku měsíce července 2009 (oznámeno a uloženo dne 23. 6. 2009) pošta na doporučených zásilkách vyznačila „nevyzvednuto“, tedy údaj, který vychází z toho, že se jmenovaný na adrese zdržuje, pouze si zásilku nevyzvedl. Následně ovšem při doručování dalších písemností na konci měsíce července a srpna 2009 pošta opakovaně vyznačila na doporučených zásilkách jako důvod nedoručení „na adrese neznámý“. Nejvyšší správní soud v rámci odstraňování nejasností učinil dotaz na Policii ČR. Z odpovědi z listopadu 2009 vyplývá, že stěžovatel je stále ještě hlášen na adrese H. 2, N., z osobní návštěvy policie na uvedeném místě však vyplývá, že objekt je pravděpodobně toho času stěží obyvatelný, neboť je v rekonstrukci. V souladu s údaji na vrácených zásilkách lze usoudit, že stěžovatel přibližně od druhé poloviny července 2009 na uvedené adrese nebydlel. Teprve v lednu 2010 (od 11. 1. 2010) došlo podle sdělení policie k opětovnému přihlášení pobytu stěžovatele na ul. V. , B. Tolik k otázce místa pobytu stěžovatele. Z výše uvedeného vyplývá, že v době posledního pokusu o doručení předmětné výzvy a formuláře Potvrzení se stěžovatel měl podle všech dostupných zdrojů (pošta, Policie ČR) ještě zdržovat na jím udané adrese.

Nyní k právní úpravě institutu doručování v době zasílání výzvy a Potvrzení: Podle § 64 s. ř. s. se na otázky, neupravené soudním řádem správním, přiměřeně použijí obecná ustanovení občanského soudního řádu. Podle § 46 odst. 1 o. s. ř. písemnost určenou fyzické osobě soud předá (kromě jiných variant) k doručení na adresu místa v České republice, kterou mu tato osoba sdělila. V daném případě stěžovatel sdělil v žádosti o ustanovení advokáta adresu H. 2, N. Podle § 46 odst. 3 o. s. ř. nebyla-li fyzická osoba zastižena na adrese uvedené v odstavci 1 a písemnost jí nebyla doručena ani na jiném místě, doručující orgán písemnost, která jí má být doručena do vlastních rukou, uloží. Podle § 50c o. s. ř. byla-li písemnost uložena, zanechá se v místě doručování adresátu výzva, aby si písemnost vyzvedl (což se v daném případě také stalo). Nebude-li uložená písemnost vyzvednuta do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl; to neplatí, je-li náhradní doručení písemnosti vyloučeno nebo bylo-li uložení písemnosti neúčinné. Náhradní doručení v daném případě vyloučeno nebylo. K neúčinnosti uložení písemnosti: jestliže byla podle § 46 odst. 5 o. s. ř. písemnost doručována v místě, které není vedeno podle zvláštního právního předpisu jako místo pobytu fyzické osoby, je uložení písemnosti, kterou si adresát nevyzvedl do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, neúčinné, ledaže fyzická osoba požádala o doručování na adresu tohoto místa nebo je jinak označila soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje, podniká anebo pracuje, popřípadě jako jiné místo, kam jí mají nebo mohou být doručovány písemnosti. V daném případě se jednak jednalo podle potvrzení Policie ČR o místo pobytu podle zvláštního předpisu, a jednak (navíc) fyzická osoba požádala o doručování na tuto adresu (resp. výslovně ji označila soudu v žádosti o ustanovení advokáta a kasační stížnosti). O účinnosti náhradního doručení tedy není pochyb. Ještě je třeba poznamenat, že podle § 46 odst. 6 o. s. ř. byla-li písemnost doručována na adrese, která je vedena podle zvláštního právního předpisu jako místo pobytu fyzické osoby, nebo na adrese, kterou fyzická osoba sdělila soudu a požádala o doručování na ni, anebo na adrese, kterou fyzická osoba jinak označila soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje, podniká anebo pracuje, popřípadě jako místo, kam jí mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je uložení písemnosti, kterou si

adresát nevyzvedl do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, neúčinné, jestliže fyzická osoba soudu prokáže, že se v místě doručování nezdržovala v den, kdy nebyla zastižena, a v době do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, v době do 10 dnů od uložení. V daném případě tuto skutečnost v době doručování, ani následně, ani nyní v kasační stížnosti neprokázal, a neprokazuje. Pouze v kasační stížnosti tvrdí, že se na dané adrese nezdržoval; nepředložil však soudu žádné podklady, ani důkazy, ze kterých by tato skutečnost vyplývala, ba ani věrohodné a ověřitelné podrobnější a konkretizované údaje o tvrzeném „nezdržování se“. Za těchto okolností zůstává tvrzení stěžovatele pouhým ničím nepodloženým tvrzením, které jistě nedosahuje zákonem požadovaného stupně *prokázání*. Nejvyšší správní soud tedy považuje předmětnou výzvu a formulář Potvrzení za doručené náhradním doručením. K tomu je třeba nad rámec nezbytného zdůraznit, že účastník sám sdělil soudu výše uvedenou adresu k doručování - jednalo se tedy o jeho vlastní údaj a musí v řízení nést alespoň základní zodpovědnost za pravdivost a správnost jím uváděných základních (a pro chod jím vyvolaného řízení nezbytných) údajů. Je na účastníkovi řízení, aby sdělil soudu případné změny adresy pro doručování a pokud sdělil soudu adresu k doručování, je zodpovědný za její pravdivost a nese důsledky případné nesoučinnosti v tomto směru. (Právní úprava doručování účinná od 30. 6. 2009 tuto povinnost ještě posiluje, resp. vyjadřuje více explicitně: adresát je podle § 46a odst. 3 o. s. ř. v řízení povinen bez zbytečného odkladu soudu sdělit změny veškerých skutečností významných pro doručování. Ohledně neúčinnosti doručování pak platí, že pouze na návrh účastníka může rozhodnout odesílající soud, že doručení je neúčinné, pokud se účastník nebo jeho zástupce nemohl z omluvitelného důvodu s písemností seznámit. Omluvitelným důvodem však nemůže být skutečnost, že se fyzická osoba na adrese pro doručování trvale nezdržuje. Taková úprava se jeví jen správná a spravedlivá, zamezující obstrukčnímu jednání. Chce-li účastník využít dobrodiní soudu právního státu, musí poskytnout nezbytnou součinnost a uvést pravdivě a řádně údaje nezbytné k chodu jím vyvolaného řízení.)

K dalším tvrzením kasační stížnosti, kde se stěžovatel dovolává ve vztahu k posouzení nedostatečnosti svých prostředků obecných údajů o nemajetnosti ze správního řízení. Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může soud navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Osvobozen od poplatků může být dle § 36 odst. 3 s. ř. s. účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. Stěžovatel se v kasační stížnosti dovolává obecných údajů o nemajetnosti uvedených údajně ve správním řízení. Je třeba konstatovat, že stěžovatelem uváděné údaje v tomto směru jsou značně nekonkrétní a neurčité, a nelze vyhodnocovat jako nesprávné, jestliže soud sám chtěl posoudit naplnění zákonných požadavků podle doložených konkrétních údajů. K tomu je třeba na druhou stranu uvést, že pokud by stěžovatel doložil konkretizované údaje jiným způsobem, než na předepsaném formuláři „Potvrzení osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ , avšak způsobem dostatečně konkrétním (měřitelným), posouditelným a vyhodnotitelným, nebylo by samozřejmě možno takové upřesnění odmítnout. To se však v daném případě nestalo. Dále je třeba k nastolenému kasačnímu argumentu uvést, že řízení před správním orgánem bylo ukončeno dne 24. 7. 2008, tedy cca 1 rok od okamžiku, kdy soud naposledy zjišťoval osobní a majetkové poměry stěžovatele pro účely posouzení dostatečnosti prostředků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. I kdyby tedy soud

chtěl (značně neurčité) údaje ze správního řízení, kterých se stěžovatel dovolává v kasační stížnosti, brát v potaz, mohlo se již jednat v danou chvíli o údaje neaktuální a zastaralé (obsoletní). V daném případě tedy Nejvyšší správní soud neshledává neadekvátním požadavek soudu k doložení konkrétních údajů ohledně majetkových poměrů stěžovatele.

Nejvyšší správní soud uzavírá takto: Nezbytným předpokladem pro to, aby byl účastníku řízení ustanoven zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s., je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Aby soud mohl tuto skutečnost zhodnotit, musí mu žalobce poskytnout součinnost v tom smyslu, že soudu sdělí své majetkové poměry. Jestliže stěžovatel v souzené věci neposkytl soudu navzdory řádné výzvě informaci o svých majetkových poměrech, nebylo možné dovodit, že je u něj splněn předpoklad osvobození od soudních poplatků. Proto Nejvyšší správní soud shledal postup krajského soudu, jímž soud stěžovateli neustanovil zástupce pro řízení o kasační stížnosti proti shora uvedenému rozhodnutí, jako zákonu odpovídající.

Nejvyšší správní soud tedy po posouzení námitek uplatněných v kasační stížnosti neshledal nezákonnost rozhodnutí Krajského soudu v Brně. Z těchto důvodu Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel ve věci úspěch neměl, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. a contrario), Ministerstvu vnitra České republiky náklady v řízení nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2010

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu